

Lokal uddannelsesplan		2025
Grundforløb 2 Pædagogisk assistent		
Ansvarlig		Jonas Daubjerg Bagger

Indholdsfortegnelse

Brugs- og læsevejledning	4
Begrebsafklaring	5
<i>Kompetencemål, fagmål, læringsmål, oplæringsmål</i>	5
<i>Fag, temaer og aktiviteter</i>	6
<i>Taksonomier</i>	6
Lovgrundlag og bekendtgørelser	9
<i>Elevernes arbejdstid</i>	9
<i>Prøver og eksaminer</i>	10
Nedslag i værdigrundlag, FPDG og øvrige retningslinjer	11
<i>Indledning</i>	11
<i>Værdigrundlag og Verdensmålsskole</i>	12
<i>Udvalgte pædagogiske og didaktiske principper</i>	13
1. Det 21. århundredes kompetencer:	13
2. Bæredygtighed:	15
3. Sproglig opmærksomhed:	15
4. Digital handlekompetence:	16
5. Simulation, velfærds- og læringsteknologi:	16
<i>Udvalgte understøttende elementer af skole- og læringsmiljø</i>	17
Understøttelse af undervisningen	18
<i>Studievejledning</i>	18
<i>Pædagogisk Ressourcecenter</i>	18
<i>Eleven i centrum - læring i øjenhøjde</i>	18
<i>Stærke sproglige, matematiske, læse- og studiekompetencer</i>	18
<i>Digital forståelse og informationskompetence</i>	19
<i>Praksisnær læring gennem simulation, cases og medieproduktion</i>	19
Formål og beskrivelse af uddannelsen	20

Skoleperioden	23
Tema 1 Introduktion. Den professionelle PA: samarbejde og læring	24
<i>Indhold</i>	24
Tema 2 Relationer, identitet og udvikling	25
<i>Indhold</i>	25
Tema 3 Pædagogiske aktiviteter i praksis herunder VFU	26
<i>Indhold</i>	26
Tema 4 Menneskets fysiske, mentale og sociale trivsel	28
<i>Indhold</i>	28
Tema 5 Den professionelle PA i velfærdssamfundet + danskprøve	30
Tema 6 Afsluttende projekt	32
<i>Indhold</i>	32
Grundfag	32
<i>Idræt F</i>	32
<i>Samfundsfag E</i>	33
<i>Psykologi F</i>	33
<i>Dansk E/D</i>	33
Certifikatfag	35
<i>Brandbekæmpelse</i>	35
<i>Førstehjælp</i>	35

Brugs- og læsevejledning

Om LUP'erne på SOSU Østjylland kan man overordnet sige:

- LUP'erne på SOSU Østjylland er en **central del af skolens værdimæssige og pædagogisk/didaktiske fundament**, der dels fungerer som en fælles rettesnor og inspirationskilde for både nye og erfarne undervisere.
- LUP'erne på SOSU Østjylland giver indsigt i, hvordan vi sammen skaber den bedste undervisning for vores elever og skal dermed betragtes som både en **håndbog og et opslagsværk** for, hvordan undervisning tilrettelægges på skolen.
- LUP'erne på SOSU Østjylland fastlægger **ikke en bestemt metode, men sikrer, at undervisningen hviler på fælles værdier og en ensartet tilgang til læring, elevinddragelse og faglig udvikling**. Underviserne har dermed metodefrihed og kan tilpasse deres undervisning ud fra faglige vurderinger og erfaringer, men vi har samtidig givet håndslag på, at det sker inden for de pædagogiske og didaktiske rammer som LUP'erne beskriver. På den måde kombineres fleksibilitet med en fælles retning, der sikrer undervisning af høj kvalitet og understøtter elevernes faglige, personlige og sociale udvikling. Derfor er det vigtigt, at underviserne løbende forholder sig til og anvender LUP'erne aktivt i deres praksis.
- Undervejs i LUP'en vil der være henvisninger til centrale dokumenter, hjemmesider og andet analogt og digitalt materiale, som kan hjælpe interne og eksterne interessenter til en dybere forståelse af hvordan vi griber undervisningen an på SOSU Østjylland. Fra tid til anden vil der også være henvisninger til interne dokumenter, som kun ansatte på SOSU Østjylland vil kunne tilgå.

På SOSU Østjylland er bygget op af to dele: **en fælles del og en uddannelsesdel**.

- **Den fælles del** gælder for alle uddannelser på SOSU Østjylland og beskriver de overordnede principper og værdier, der danner fundamentet for skolens undervisning. Her samles de fælles pædagogiske og didaktiske retningslinjer, skolens vision og mission, samt centrale elementer af det Fælles Pædagogisk og Didaktisk Grundlag (FPDG). Denne del sikrer en ensartet tilgang på tværs af uddannelserne og skaber en fælles forståelse af, hvordan vi bedriver undervisning.
- **Uddannelsesdelen** beskriver de enkelte uddannelsers fag, aktiviteter, prøver, osv. Uddannelsesdelen er tilpasset den specifikke faglighed, fagstruktur og de aktiviteter, der kendetegner uddannelsen. Her beskrives, hvordan undervisningen konkret udmøntes i forhold til fagene, aktiviteterne og læringsforløbene, så det bedst understøtter elevernes læring og udvikling. Uddannelsesdelen hviler på indholdet i den fælles del, og dermed sikres en rød tråd i undervisningen på SOSU Østjylland, hvor alle uddannelser bygger på samme værdigrundlag og pædagogisk/didaktiske tilgang, samtidig med at de bevarer deres faglige særpræg og fleksibilitet.

Begrebsafklaring

Kompetencemål, fagmål, læringsmål, oplæringsmål

Målene for et undervisningsforløb hænger tæt sammen med det faglige indhold og er en formel beskrivelse af, hvad eleven skal opnå i forløbet. Disse mål danner grundlaget for planlægning af undervisningen samt for den afsluttende bedømmelse.

Målene for undervisningen formuleres konkret og handlingsorienteret, så det tydeligt fremgår, hvilke præstationer eleven skal udføre for at opnå målet. Hvis målene allerede er beskrevet i uddannelsens fagmål, kan disse anvendes direkte. Da mål fra bekendtgørelser og uddannelsesordninger ikke altid er særligt handlingsorienterede, kan det dog være nødvendigt at omskrive dem til mere klart forståelige og detaljerede læringsmål.

Som underviser vil du støde på følgende typer mål i uddannelsen:

- **Kompetencemål** beskriver de overordnede færdigheder og viden, som eleverne skal opnå i løbet af hele deres uddannelse og ved uddannelsens afsluttende prøver. Disse mål er ofte brede og fokuserer på at udvikle elevernes evne til at anvende deres viden og færdigheder i forskellige sammenhænge. Kompetencemålene er fastsatte og findes i bekendtgørelsen for uddannelsen.
- **Fagmål** relaterer sig direkte til de enkelte fag, som findes på uddannelsen. De beskriver, hvad eleverne skal lære inden for et bestemt fagområde. Fagmålene er ofte detaljerede og kan omfatte specifikke emner, færdigheder og viden, som eleverne skal tilegne sig. Fagmålene er fastsatte og findes i uddannelsesordningen fra Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU).
- **Læringsmål** er en konkretisering af fagmålene, der beskriver, hvad eleverne skal kunne efter en undervisningsperiode. Læringsmålene er lavet af undervisere og findes her i LUP'en. Der er altså tale om omskrevne mål fra bekendtgørelser og uddannelsesordninger, som gør dem mere konkrete og handlingsorienterede. Det er underviserens opgave at fastlægge læringsmålene, som ofte kan være tværfaglige og dække dele af flere fagmål. Skolens masterplan på ITS Learning indeholder de relevante læringsmål.
- **Oplæringsmål** vedrører den praktiske del af uddannelsen og sikrer, at eleven opnår de nødvendige færdigheder i løbet af oplæringsperioden. Det er oplæringsvejlederen og den oplæringsansvarlige, der sørger for, at oplæringsmålene opnås. Målenes sværhedsgrad og krav til elevens selvstændighed øges løbende gennem uddannelsen. Oplæringsmålene ligger tæt op ad kompetencemålene og findes i uddannelsesordningen for den enkelte uddannelse.

Der er løbende fokus på formativ feedback i forbindelse med kompetencemål, fagmål og læringsmål, samt i forbindelse med lektier, opgaver, afleveringer og i den daglige undervisning. Formativ feedback hjælper eleverne med at forstå deres progression, og hvad de skal arbejde med for at opnå målene.

Fag, temaer og aktiviteter

I uddannelsesdelen af LUP'en vil man støde på forskellige fag, temaer og aktiviteter, og grundlæggende kan man sige, at alt hvad eleverne foretager sig på skolen skal være beskrevet her - uagtet om det drejer sig om et eksaminationsfag eller ej, en tværfaglig tematik, en aktivitet i løbet af en skoleperiode eller noget helt andet. Det drejer sig om:

- **Uddannelsesspecifikke fag**, som er centrale for udviklingen af elevernes erhvervsfaglige kompetencer.
- **Grundfag**, som fx dansk, engelsk og naturfag er almene og grundlæggende i forhold til uddannelsens faglige kompetencer.
- **Valgfag**, som bidrager til udvikling af elevernes faglige og personlige kompetencer. Valgfag forkortes VAF og emnerne for disse valgfag besluttet af skolen.
- **Valgfrit uddannelsesspecifikt fag**, bidrager til udviklingen af elevernes faglige og personlige kompetencer. Disse forkortes VUF, og mål og emner for disse er beskrevet i uddannelsesordningen for den enkelte uddannelse.
- **Temaer**, vil som oftest være tværfaglige og vil fremgå af nogle uddannelsers beskrivelser. Et tema kan fx dække over et emne som dels er væsentligt for den enkelte elev at få indsigt i og som samtidig vil rumme potentiale for at inkludere flere fag.
- **Aktiviteter**, kan fx være en samling, en studietur eller noget andet, som ikke direkte er en del af uddannelsen, men som dog har potentiale til fx at understøtte elevens almene dannelse.

Taksonomier

Målene i LUP'en er beskrevet ud fra det taksonomiske niveau i de 4 *præsentationsstandarder** der anvendes til at inddele læring i niveauer, og som afspejler i hvilken rækkefølge vi tilegner os læring, og hvad eleven skal kunne før vedkommende kan gå videre til næste læringsniveau.

- **1. begynder niveau**
- **2. rutineret niveau**
- **3. avanceret niveau**
- **4. ekspert niveau** (ekstraniveau, som ligger ud over uddannelsens obligatoriske mål)

Beskrevet i Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser:

- **Præstation*; at gøre noget, at handle, og omfatter at kunne udføre praktiske opgaver, eller at kunne gengive og forklare teori.
- **Standard*; er i forhold til hvilket niveau handlingen ligger på, og dermed hvor kompleks den er.

Målene i erhvervsuddannelserne skal være handlingsorienterede, og kompleksiteten er beskrevet med et verbum med udgangspunkt i præsentationsstandardens niveau.

Kompleksitet omfatter 3 elementer:

- Kompleksiteten i selve arbejdsfunktionen eller opgaven.
- Kompleksiteten i situationen, hvori arbejdsfunktionen eller opgaven skal udføres. Det i forhold til forudsigelighed og samarbejde.
- Grad af ansvarlighed og selvstændighed.

Præstations-standart	Verbum		Arbejdsfunktion / opgave		Situation	Grad af ansvar og selvstændighed
Begynder	Deltage i Genkende Gengive	Betjene Genfortælle medvirke	Grundlæggende Enkle Almindeligt forekommende basale	Selve aktiviteten (arbejdsfunktionen eller opgave)	I kendte situationer I overskuelige situationer I almindelige situationer	Under vejledning Selvstændighed grundlæggelse Efter instruktion
Rutineret	Planlægge Gennemføre Fremstille Tilegne sig viden Varetage Betjene Indgå	Tilpasse Justere Udvælge Sætte sig ind i Sammenligne assistere	Almindelige Kendte Sædvanlige Et sortiment af Daglige Standard traditionelle	Selve aktiviteten /arbejdsfunktion eller opgave)	Kendt situation Alene og i samarbejde med andre fleksibilitet	Selvstændigt Omstillingsevne Sikkerhedsmæssigt korrekt Ud fra beskrivelser / anvisninger
Avanceret	Vurdere Planlægge Igangsætte Vise initiativ Formulere Begrunde	Vejlede Optimere Koordinere Kombinere Tilpasse	Avancerede Sammensatte Komplicerede komplekse	Selve aktiviteten /arbejdsfunktion eller opgave)	Ikke - rutine - situationer Ukendte nye	Kreativitet Selvstændigt ansvar Kvalitetssans Initiativ

Ekspert	Argumentere Evaluerer Vurdere Reflektere Udvikle	Implementere nyt Projektere Perspektivere Udvikle nye metoder	Specialiserede Alle former for Ekstraordinære kreative	Selve aktiviteten /arbejdsfunktion eller opgave)	Komplekse Opståede (nye) problemer Ny kontekst Alle relevante sammenhænge Hele processer fra planlægning over udførelse til evaluering og kommunikation Under stort arbejdspres	Innovativ Målrettet Med overblik Kvalitetssikring Selvstændigt ansvar

Kilde: Taksonomvejledning - at beskrive må efter præstationsstandarden i erhvervsuddannelserne.

<https://emu.dk/sites/default/files/2021-05/Taksonomivejledning.pdf>

Lovgrundlag og bekendtgørelser

Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (FEVU) har det faglige ansvar for udvikling af uddannelserne, så de matcher arbejdsmarkedets behov. De fastsætter uddannelsesordninger, bestemmer varighed, struktur og kompetencemål for social- og sundhedsuddannelserne.

Børne- og Undervisningsministeriet har ansvaret for grundskolen, dagtilbud, ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og visse typer voksenuddannelser m.m.

Alle bekendtgørelser kan findes på [Om FEVU](#) og uddannelsesordninger på [Hent Data](#) under børne- og undervisningsministeriet ved blot at skrive uddannelsens navn.

Elevernes arbejdstid

- § 19: Skolen skal gennemføre lærerstyret undervisning i grundforløbet med et gennemsnitligt minimumstimetal på 26 klokketimer pr. uge for den enkelte elev og lærling. Denne undervisning tillagt elevernes og lærlingenes selvstændige opgaveløsning, hjemmearbejde og forberedelse m.v., gennemføres som fuldtidsundervisning, jf. § 69, stk. 3.
  - o Stk. 2. Ved lærerstyret undervisning forstås undervisning:
    - 1) som er skemalagt,
    - 2) som er tilrettelagt af læreren,
    - 3) som er obligatorisk for eleven og lærlingen,
    - 4) hvor læreren umiddelbart er fysisk eller digitalt tilgængelig, og
    - 5) hvor læreren er aktiv opsøgende i forhold til elevernes og lærlingenes læring.
  - o Stk. 3. Den faktisk afholdte lærerstyrede undervisning skal løbende være registreret således, at registreringen er tilgængelig i det studieadministrative system, som skolen anvender.
- § 20. Skolen skal tilrettelægge undervisningen i grundforløbet således, at den samlede undervisningstid omfatter motion og bevægelse i gennemsnitligt 45 minutter pr. undervisningsdag.
  - o Stk. 2. Skolen kan yderligere tilbyde eleverne og lærlingene aktive pauser eller motionstilbud i forlængelse af skoledagen.

Kilde: [Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser](#)

For fuldtidsundervisningen på hovedforløbene gælder det, at: *"Det skal sikres, at elever på skoleophold i hovedforløbet modtager lærerstyret undervisning 37 timer ugentligt svarende til den elevløn, som eleven modtager. Da eleven/lærlingen er ansat og lønnes af en virksomhed, skal det være skolens ansvar at kunne redegøre for, at eleven har modtaget fuldtidsundervisning på konkret foranledning fra en virksomhed."*

Kilde: [eud-udspil---erhvervsuddannelser-med-høj-kvalitet-for-virksomheder-og-elever.pdf](#)

Prøver og eksaminer

På SOSU Østjylland afvikles prøver og eksamener i overensstemmelse med gældende bekendtgørelser og retningslinjer. Vi sikrer, at prøverne afspejler de pædagogiske og didaktiske principper, der danner grundlag for undervisningen, og at de understøtter elevernes faglige progression.

Ved slutningen af en skoleperiode afgiver fagets underviser en vurdering af elevens standpunkt, som kan udmønte sig i en delkarakter. Når et fag afsluttes, gives der en standpunktsbedømmelse.

- For grundfag afholdes en grundfagsprøve ved fagets afslutning.
- For uddannelsesspecifikke fag, gives en standpunktsbedømmelse eller afholdes en afsluttende prøve.
- Hele uddannelsesforløbet afsluttes med en afsluttende prøve.

De generelle prøvebestemmelser samt specifikke bestemmelser for uddannelser og fag kan findes i eksamenshåndbogen på skolens hjemmeside, www.sosuoj.dk. Bedømmelsen kan enten være **bestået/ikke bestået** eller afgives som en karakter efter **7-trinsskalaen**. For en detaljeret beskrivelse af eksamensformer, procedurer og praktiske forhold henvises til skolens eksamenshåndbog, hvor al relevant information er samlet. Her kan undervisere, censorer, elever og andre interesserede finde konkrete retningslinjer for afvikling af eksamener, vurderingskriterier og andre væsentlige forhold i forbindelse med prøver og eksamen.

Nedslag i værdigrundlag, FPDG og øvrige retningslinjer

Indledning

I dette afsnit kan man læse om udvalgte elementer af de værdier, vi bygger skole på, om udvalgte elementer af den pædagogik og didaktik, vi indarbejder i undervisningen, samt øvrige udvalgte og betydningsfulde retningslinjer for elevernes skolegang. Vi prioriterer tiltag, der gør en forskel for eleverne - både fagligt, personligt og socialt. De prioriterede tiltag er en naturlig del af vores praksis og erstattes løbende af nye initiativer, der styrker undervisningen og elevens vej mod deres videre karriere. Der er altid fokus på at sikre, at eleverne bliver så dygtige som muligt og udvikler sig fagligt, personligt og socialt i et læringsmiljø, der understøtter deres potentiale og forbereder dem til en fremtid i sundheds- og omsorgssektoren. Det betyder, at nedslagene og de udvalgte elementer er indarbejdet i beskrivelsen af skoleperioder, temaer, fag og aktiviteter. Desuden vil man i beskrivelsen eller gennem iagttagelse af undervisningen, kunne få øje på:

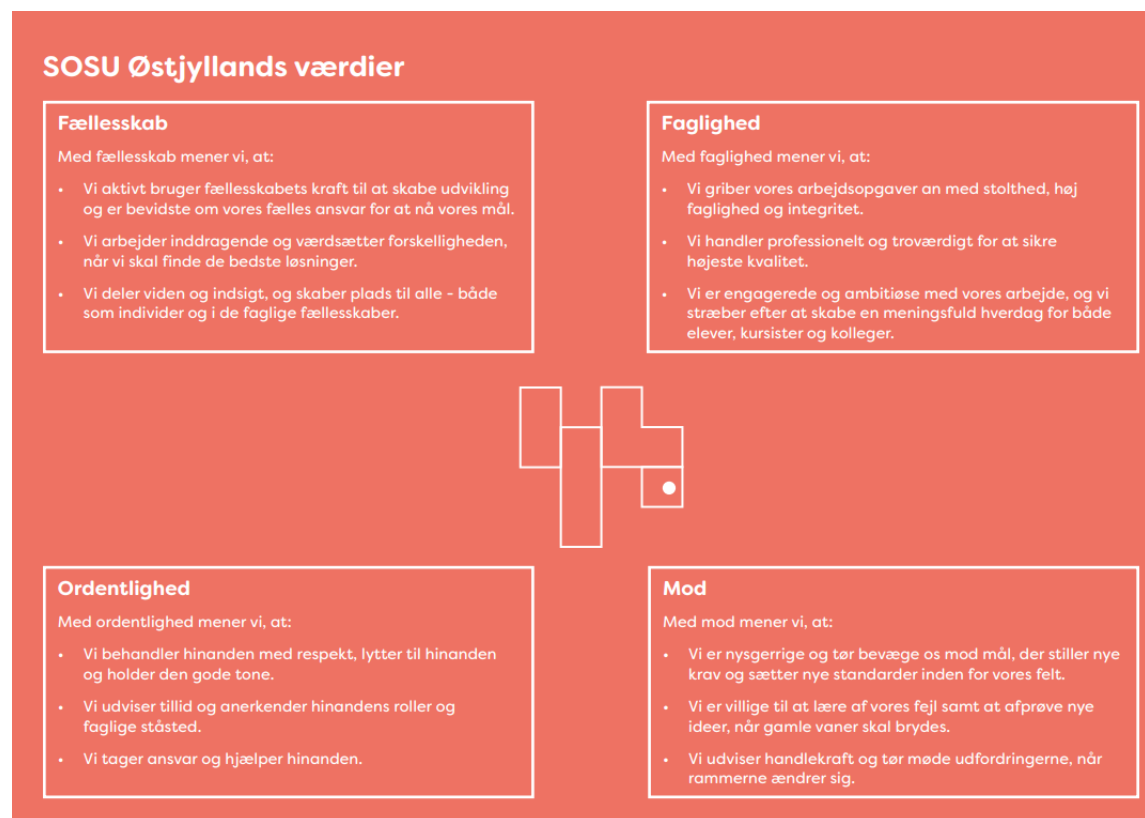
- At underviseren er klasseleder i klasserummet.
- At underviserne på SOSU Østjylland tilrettelægger undervisningen med udgangspunkt i en kreativ og dynamisk tilgang, der engagerer og motiverer vores elever.
- At underviserne på SOSU Østjylland bestræber sig på at bruge vores faglokaler mest muligt for at skabe en autentisk og praksisnær læringsoplevelse, hvor teori og praksis smelter sammen.
- At underviserne bestræber sig på at inddrage materialer og teknologier i undervisningen, når det er relevant, for at sikre en kreativ og eksperimenterende ramme, hvor eleverne kan arbejde hands on med teknologier og løsninger, der udfordrer og udvikler deres faglige kompetencer og innovative evner.
- At underviserne på SOSU Østjylland prioriterer helhedsorienteret og praksisnær undervisning, der sikrer en klar kobling mellem uddannelsens indhold og elevernes kommende arbejdsliv.
- At varierende undervisning inddrages i det daglige arbejde for at styrke trivslen og læringsevnen hos eleverne, samt for at tilgodese forskellige læringsstile.
- At feedback og feedforward er integrerede elementer af undervisningen - både i forholdet mellem underviser og elev, men også fra elev til elev. Desuden arbejder vi aktivt med at synliggøre hvornår der er tale om feedback og feedforward.

Underviserne på SOSU Østjylland har stor autonomi til at vælge de metoder og tilgange, der bedst matcher elevernes behov og læringsmål. Samtidig arbejder vi konstant ud fra SOSU Østjyllands værdigrundlag og det Fælles Pædagogisk Didaktiske Grundlag (FPDG) samt de beslutninger, vi i fællesskab har truffet vedrørende undervisningen. Det betyder, at elever på SOSU Østjylland kan forvente at møde ovenstående tilgang til undervisningen jævnligt i løbet af deres uddannelse. Desuden vil de jævnligt møde de værdier og

pædagogisk/didaktiske principper, der bliver beskrevet herefter, samt elementer som er en del af SOSU Østjylland, men som ikke direkte er en del af skemaet og undervisningen.

Værdigrundlag og Verdensmålsskole

På SOSU Østjylland har vi **fire grundlæggende værdier** (jf. [Værdigrundlaget](#)), som vi altid forholder os til i dagligdagen og undervisningen. For os er de fire værdier lige vigtige, og alt det vi laver med eleverne i dagligdagen og undervisningen, vil altid kunne føres tilbage til værdigrundlaget.

SOSU Østjylland er UNESCO Verdensmålsskole og dermed har vi forpligtet os til at arbejde for den bæredygtige dagsorden og have et *whole school approach*¹. Her på skolen er udvalgt fire verdensmål, som er særlig relevante for os:

- [Sundhed og trivsel](#)
- [Kvalitetsuddannelser](#)
- [Ansvarligt forbrug og produktion](#)
- [Partnerskaber for handling](#)

Vi ser det bl.a. som vores opgave, at danne og uddanne vores elever til at kunne handle bæredygtigt. Og netop derfor er arbejdet med bæredygtighed i fagene en vej til at sikre, at eleverne opnår de nødvendige kompetencer for at kunne handle bæredygtigt. Det sker bl.a. gennem fokus på trivsel og sundhed, livslang læring og sker i samarbejde med de partnerskaber, vi indgår i.

Udvalgte pædagogiske og didaktiske principper

De nedenstående fem pædagogiske og didaktiske principper, indtænkes i alle fag og skaber en spændende, nærværende og praksisorienteret undervisning. Målet er, at eleverne opnår egenskaber og kompetencer, der vil være brugbare - ikke blot i den tid, eleverne er tilknyttet skolen, men også i deres efterfølgende praksis. SOSU Østjylland anerkender, at dette afhænger af elevernes individuelle personlige og faglige udgangspunkt, samt den enkeltes læringsparathed. Det vil desuden variere i hvor høj grad de enkelte pædagogiske og didaktiske principper bliver integreret i de enkelte fag, da vi anerkender, at der er forskel på fag, hold og undervisere.

1. Det 21. århundredes kompetencer:

På SOSU Østjylland har vi taget et bevidst valg om at betragte [det 21. århundredes kompetencer](#) som en didaktisk metode, der kan bringes i spil i dagligdagen og undervisningslokalet. Det betyder, at vi arbejder procesorienteret mod at skabe læringsrum, der kan styrke elevernes kompetencer inden for:

- [Kollaboration](#)
- [Feedback og Dialog](#)

---

¹ "A Whole School Approach" er en helhedsorienteret tilgang til at fremme bæredygtig udvikling og globalt medborgerskab. Det betyder, at man udover at beskæftige sig med faglige tematikker i undervisningen skal tænke bæredygtighed og globalt medborgerskab ind i skolens samlede praksis. Det kan kræve en forandring af skolens nuværende praksis og derfor er det vigtigt, at alle skolens aktører (administration, teknisk personale, elever, forældre, lærere og ledelse) er involverede i processen mod at blive en UNESCO Verdensmålsskole. (Link: [UNESCO Verdensmålsskoler - UNESCO ASP](#))

- Videnskonstruktion
- Kommunikation
- Teknologi
- Problemløsning og Innovation

Disse kompetencer er ikke isolerede slutmål, men en naturlig del af den måde, hvorpå eleverne tilegner sig, arbejder med, og bliver fortrolige med det faglige stof og knytter det an til deres egen personlige og professionelle udvikling. Gennem arbejdet med det 21. århundredes kompetencer udvikler eleverne ikke kun deres faglige viden, men også de egenskaber,

der gør dem robuste og handlekraftige i deres fremtidige arbejde. Samtidig styrkes deres personlige udvikling, så de bliver reflekterede, empatiske og ansvarlige fagpersoner, der kan navigere i en kompleks og foranderlig omsorgssektor.

2. Bæredygtighed:

På SOSU Østjylland er bæredygtighed et væsentligt element i dagligdag og undervisning, hvor fokus rettes mod at didaktisere den nødvendig *viden, færdigheder og holdninger*, som muliggør, at eleverne bliver i stand til at *handle bæredygtigt*.

Overordnet kan man sige, at bæredygtighed på SOSU Østjylland handler om at ændre/skabe/forstærke mindset, så det ikke kun omhandler *omsorg og sundhed for nulevende*, men også omhandler *omsorg og sundhed for fremtidige liv*. Trods den dystre baggrund, der nødvendiggør ændringer i vores handlinger, er det vigtigt at undervisning i bæredygtighed må og skal ske via *håbets og handlingernes pædagogik*.²

Undervisningen skal således sikre, at eleverne gennem aktiviteter alene eller sammen undersøger og finder bæredygtige løsninger på forskellige problemstillinger. Bæredygtige løsninger indeholder både en miljømæssig, social og økonomisk dimension, og det er vigtigt at eleverne oplever at være en del af løsningen frem for en del af problemet.

3. Sproglig opmærksomhed:

På SOSU Østjylland har vi fokus på sproglig opmærksomhed i undervisningen, gennem bl.a.:

- Opmærksomhed på fagsprog og ord der bruges i sammenhæng med fagsproget.
- Faglige begreber og deres betydning.

Sproglige opmærksomhed indbefatter både det mundtlige og skriftlige sprog som bruges i tekster, opgaver, PowerPoints, oplæg, simulationer, cases, eksamensopgaver osv., og beskriver en processuel opmærksomhed hvor underviseren har fokus at bygge bro mellem elevernes hverdagsprog og det faglige sprog (fagets sprog), de har brug for at lære. Gennem sproglig opmærksomhed og ved at anvende metoder og værktøjer som f.eks. stilladsering, før-under-efter-strategier både ved faglig læsning og faglig lytning, giver underviseren eleverne redskaber, som gør dem i stand til at bevæge sig fra deres hverdagsprog til et præcist og nuanceret fagsprog.

---

² (jf. Andy Højholdt og Thomas Ravn-Pedersen som sammenfatter den helt generelle tilgang til bæredygtighedsundervisning, nemlig at eleverne skal forstå, reflektere og handle aktivt).

Redskaberne som underviserne har fokus på i undervisningen, og som hjælper eleverne med bedre at kunne forstå fagtekster - genfortælle teksten - svare på spørgsmål - og anvende fagsproget aktivt er bl.a.:

- Læsestrategier
- Lyttestrategi
- Skrivestrategi
- Notatteknik
- Fra hverdagsprog til fagsprog
- Læseguides vha. AI

4. Digital handlekompetence:

På SOSU Østjylland, arbejder vi aktivt med digital handlekompetence. Digital handlekompetence handler om at give eleverne kompetencen til at vurdere og tage stilling til, hvornår og hvordan digitale teknologier kan og bør anvendes. Gennem undervisning og praktisk træning med fx kunstig intelligens, velfærds- og læringsteknologier og andre digitale teknologier og platforme får eleverne mulighed for at udvikle deres teknologiforståelse. Denne tilgang sikrer, at eleverne ikke blot lærer at anvende eksisterende teknologier, men også bliver i stand til at forholde sig kritisk og træffe velovervejede beslutninger om både kendte og fremtidige digitale løsninger. Vores formål er at ruste dem til en verden, hvor teknologier konstant udvikler sig, og hvor digital handlekompetence bliver en central del af deres evne til at navigere i det digitale landskab.

I den forbindelse arbejder vi også aktivt med at lære eleverne at bruge teknologier bevidst og nedbringe risikoen for distraktion fra mobiltelefoner og andre skærme i skoletiden som en del af vores retningslinjer for skærmbrug i undervisningen. [Læs retningslinjerne her i underviserhåndbogen.](#)

5. Simulation, velfærds- og læringsteknologi:

På SOSU Østjylland arbejder vi målrettet med simulation, velfærds- og læringsteknologier som elementer i undervisningen.

- Simulation anvendes som en pædagogisk metode, der skaber praksisnære læringsmiljøer, hvor eleverne kan træne færdigheder og koble teoretisk viden til praksis. Gennem simulation får eleverne mulighed for at øve sig i realistiske, men trygge omgivelser, hvor de kan reflektere over både handling og teori gennem briefing, scenarier og debriefing. Undervisningen differentieres og understøtter elevernes motivation og læring gennem meningsfuldt engagement.
- Velfærds- og læringsteknologier integreres som en naturlig del af undervisningen med fokus på at styrke elevernes forståelse for, hvordan teknologi kan forbedre borgernes livskvalitet og medarbejdernes arbejdsmiljø. I

undervisningen kobles faglige, etiske og sociale overvejelser, så eleverne rustes til at anvende teknologi i praksis med respekt for både borgere og fagets værdier.

Udvalgte understøttende elementer af skole- og læringsmiljø

På SOSU Østjylland arbejdes der aktivt med at skabe fællesskabende initiativer og aktiviteter for vores elever - både i og udenfor skoletid. At indgå i sociale fællesskaber kan for vores elever være med til at;

- Ruste vores elever til at indgå i et kommende arbejdsfællesskab.
- Understøtte elevernes trivsel på skolen og hermed også understøtte et godt klassemiljø og dermed færre konflikter og bedre læring.
- Bidrage til øget gennemførelse.
- Skabe positive fortællinger om vores skole og dermed gøre den attraktiv for kommende elever.

Når vi, igennem sociale fællesskaber, arbejder med trivsel er det både fysisk, psykisk og faglig trivsel der er tale om. Derfor er vores tilbud målrettet eleverne også forskelligartet, så vores tilbud matcher vores diverse elevsammensætning. Af trivselsfremmende initiativer kan blandt andet nævnes;

- Fællesskab i fokus: *fredagssamlinger, fællessang, årsfest & fredagscafeer.*
- Fritidsaktiviteter efter skoletid: *Cykeltræning, fodboldtræning, danseundervisning, madlavningsforløb* mm.
- Årlige tilbagevendende begivenheder: *julebanko, årsfest, fastelavnsfest* m.fl.

I arbejdet med at skabe sociale fællesskaber, har vi høj grad af elevinvolvering, og har derfor også etablerede elevdrevne udvalg som **Aktivitetsudvalget** (arrangerer sociale arrangementer), **Verdensmålsrådet** (bidrager i SOSU Østjyllands arbejde med bæredygtig udvikling) og **Elevråd** (Arbejder med trivsel og skolemiljø). Hensigten med disse udvalg at inddrage elevernes stemme og perspektiver, så de får medbestemmelse på initiativer og beslutninger på vores skole.

Understøttelse af undervisningen

Studievejledning

Vejledningens formål er at understøtte og styrke elevens trivsel ved at finde konstruktive løsninger der kan medvirke til gennemførelse af elevens ønske om uddannelse.

- Vejledningen arbejder tæt sammen med skolens undervisere, studiestøtten og andre interne og eksterne samarbejdspartnere, om at understøtte elevernes ønske om at gennemføre uddannelse på SOSU Østjylland.
- Vejlederne stiller sig til rådighed for skolens elever, der i det daglige har mulighed for at opsøge vejledningen om stort og småt, i forhold til uddannelserne og livet på skolen
- Hvert hold har en vejleder tilknyttet.
- Der er undervejs et tæt samarbejde mellem underviserne på holdene og den tilknyttede vejleder. Ved bekymring for elevens uddannelsesforløb, f.eks. gennemførelse og/eller trivsel, sættes en række samtaler i gang, som underviser og vejleder samarbejder om. Formålet er at afdække problemstillinger og finde konstruktive løsninger.
- Der er desuden også et tæt samarbejde mellem vejledningen og arbejdsgivere om at understøtte elevens gennemførelse og der afholdes ved behov samtaler hvor elev, arbejdsgiver og vejleder deltager. Også her arbejdes der på at styrke elevens trivsel og formålet er tilsvarende at finde konstruktive løsninger.
- Vejledningen fungerer også, i samarbejde med andre, som bindeled til skolens øvrige støttefunktioner.
- Vejledningen svarer, ved henvendelse, på spørgsmål vedr. uddannelse på SOSU Østjylland bl.a. gennem vejledertelefonen.

Pædagogisk Ressourcecenter

I Pædagogisk Ressourcecenter understøtter vi elevernes mulighed for at få og gennemføre deres uddannelse. Det betyder, at afsættet for arbejdet med eleverne hviler på følgende fokuspunkter:

Eleven i centrum - læring i øjenhøjde

Pædagogisk Ressourcecenter er en central del af skolens læringsmiljø, hvor den enkelte elev bliver mødt i øjenhøjde. Vi bidrager til at skabe en tryk og anerkendende atmosfære, så alle føler sig set og forstået uanset baggrund eller udfordringer. Vi arbejder for at give alle elever lige deltagelsesmuligheder, så de bliver så dygtige som muligt, og så de føler sig som en del af fællesskabet. Vi tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og understøtter elevernes mulighed for at få det bedst mulige udbytte af den daglige undervisning. Vi stiller os til rådighed som ressource for alle aktører i elevens uddannelse med en bred palette af understøttende tilbud.

Stærke sproglige, matematiske, læse- og studiekompetencer

Pædagogisk Ressourcecenter hjælper eleverne med at udvikle studie- og læsekompetencer - fra læseforståelse og analytisk kompetence til refleksionsevne, notatteknik, struktur og planlægning. Vi tilbyder målrettet sproglig støtte og støtte til matematisk

forståelse. Gennem inspirerende aktiviteter og introduktion til nye og spændende materialer vækker vi elevernes glæde ved at læse og lære nyt. Vi støtter eleverne i at have relevante læse- og skriveteknologier tilgængelige i den daglige undervisning og som redskaber gennem hele livet.

Digital forståelse og informationskompetence

Pædagogisk Ressourcecenter klæder eleverne på til en stadig mere digital verden. Vi styrker deres teknologiforståelse ved at introducere dem til moderne digitale værktøjer og læringsteknologier, så de bliver fortrolige med at anvende og vurdere teknologi i uddannelse og praksis. Samtidig understøtter vi, at eleverne udvikler informationskompetence - evnen til at søge, vurdere og anvende information kritisk og etisk. Eleverne støttes i at udvikle digital dømmekraft, så de kan navigere sikkert i information online og tilpasse sig nye teknologier i fremtidens arbejdsmarked og samfund.

Praksisnær læring gennem simulation, cases og medieproduktion

I samarbejde med undervisere, understøtter Pædagogisk Ressourcecenter broen mellem teori og praksis. Vi leverer teknologi og støtter op om simulation og cases, der gør undervisningen levende og relevant og øger elevernes mulighed for dybere faglig forståelse. I trygge, kontrollerede rammer kan de træne situationer fra arbejdslivet - hvad enten det er via rollespil, virtuelle simulatorer eller case-baserede øvelser - og dermed omsætte viden til handling.

Vi understøtter desuden elevernes produktionskompetence, så de finder flere veje til at udtrykke sig, kommunikere og formidle i lyd, billeder og tekst gennem medieprodukter og dermed deltage i kollaborativ vidensopbygning.

Formål og beskrivelse af uddannelsen

Uddannelsen som pædagogisk assistent er for elever, der vil gøre en forskel for børn, unge og voksne både indenfor almen- og specialområdet. Uddannelsen starter på Grundforløb 2, som er et krav for optagelse på hovedforløbet. Denne LUP beskriver Grundforløb 2-forløbet.

Kompetencemål for Grundforløb 2 Pædagogisk assistent

Her er Kompetencemål forud for optagelse til skoleundervisning i hovedforløbet (Grundforløb 2 fagmål)

§ 3. For at kunne blive optaget til skoleundervisningen i hovedforløbet skal eleven opfylde betingelserne i stk. 2-5. ´

Stk. 2. Eleven skal have følgende kompetencer på *begynderniveau*:

- 1) Eleven kan i kendte situationer medvirke ved planlægning, gennemførelse og evaluering af enkle fysiske, musiske, æstetiske, kulturelle, praktiske og rehabiliterende pædagogiske aktiviteter med brug af pædagogiske metoder målrettet målgruppen.
- 2) Eleven kan i kendte situationer medvirke til at afbryde smitteveje og reflektere over enkle måder at overholde hygiejniske retningslinjer.
- 3) Eleven kan medvirke til at igangsætte enkle sundhedsfremmende aktiviteter, samt reflektere over kost, motions og udelivs betydning for livskvalitet, fysisk, psykisk og social sundhed for en udvalgt målgruppe.
- 4) Eleven kan i kendte situationer redegøre for enkle ergonomiske principper, regler om sikkerhed og arbejdsmiljø, brug af relevant velfærdsteknologi, samt reflektere over egenomsorg i enkle situationer i jobudøvelsen.
- 5) Eleven kan i kendte situationer medvirke i samarbejdet med tværprofessionelle samarbejdspartnere og anvende udvalgte metoder til kommunikation med målgruppen, pårørende og professionelle for at forebygge vold og konflikter.
- 6) Eleven kan deltage i enkel faglig kommunikation om målgruppens udvikling og på baggrund af observationer i kendte situationer medvirke ved faglig dokumentation i digitale kommunikations- og dokumentationssystemer.
- 7) Eleven kan redegøre for den pædagogiske sektors opbygning og den pædagogiske assistents rolle, samt de mest almindelige rettigheder og pligter som fagperson.
- 8) Eleven kan i enkle situationer inddrage digitale medier i gennemførelse af pædagogiske aktiviteter med målgruppen, samt til dialog og formidling med fokus på beskyttelse af målgruppens digitale data.
- 9) Eleven kan gengive fysiske, mikrobiologiske og kemiske faktorer, der påvirker hygiejnen, herunder temperatur og eksponentiel vækst.
- 10) Eleven kan medvirke til sammensætning af kost til målgruppen ud fra statistik og udregning af energibehov og -forbrug, under hensynstagen til målgruppens behov for vitaminer og næringsstoffer.
- 11) Eleven kan gengive enkle psykologiske og sociologiske processer i pædagogisk arbejde, der omhandler målgruppens samspil med omgivelserne.

Stk. 3. Eleven skal have følgende kompetencer på *rutineret niveau*:

- 1) Eleven kan i kendte situationer indgå i pædagogisk arbejde med at skabe relationer og understøtte motivation, inklusion, trivsel og udvikling af målgruppen ud fra basal viden om udviklingspsykologi og med brug af enkle faglige begreber.
- 2) Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Stk. 4. Eleven skal have gennemført følgende grundfag på følgende niveau og med følgende karakter:

- 1) Dansk på D-niveau, bestået.
- 2) Samfundsfag på E-niveau, bestået.
- 3) Idræt på F-niveau, bestået.
- 4) Psykologi på F-niveau, bestået.

Stk. 5. Eleven skal have opnået følgende certifikater eller lignende:

- 1) Kompetencer svarende til "Førstehjælp på erhvervsuddannelserne" efter Dansk Førstehjælpsråds uddannelsesplaner pr. oktober 2020.
- 2) Kompetencer svarende til elementær brandbekæmpelse efter Dansk Brand- og sikringsteknisk Instituts retningslinjer pr. 1. september 2014.

Stk. 6. For at kunne blive optaget til skoleundervisningen i eux-hovedforløbet skal eleven ud over kravene i stk. 2-5 have gennemført følgende grundfag:

- 1) Dansk på C-niveau.
- 2) Engelsk på C-niveau.
- 3) Samfundsfag på C-niveau.
- 4) Matematik på C-niveau.
- 5) Idræt på C-niveau.
- 6) Psykologi på C-niveau.

Stk. 7. For elever, der opnår de i stk. 6 nævnte kompetencer i et grundforløb, skal fagene nævnt i stk. 6, nr. 1-3, være gennemført i grundforløbets 1. del med varigheder på henholdsvis 2,5 uger, 3 uger og 2,5 uger, og fagene nævnt i stk. 6, nr. 4-6, være gennemført i grundforløbets 2. del med varigheder på henholdsvis 4 uger, 2 uger og 2 uger.

Stk. 8. De i stk. 4 fastsatte karakterkrav gælder tilsvarende for eux-elever på det niveau af grundfaget, som eleven skal have for at kunne påbegynde skoleundervisningen i hovedforløbet, jf. stk. 8, uanset en eventuel forskel mellem de pågældende niveauer.

Formål på Grundforløb 2

Grundforløb 2 er en praksisnær indledende del af erhvervsuddannelsen til pædagogisk assistent med målgrupperne børn, unge og voksne.

Varigheden er 20 uger. Undervisningen består af 6 temaer, hvori følgende fag indgår: - Et uddannelsesspecifikt fag, 12 uger - Grundfag,

8 uger (dansk, psykologi, idræt og samfundsfag)

Eleverne skal i forløbet opnå grundlæggende viden om det pædagogiske felt og kunne koble teori og praksis.

Undervisningen foregår i et fællesskab, der gennem eksperimenterende og legende undervisningsformer styrker elevernes kompetencer inden for samarbejde, kommunikation og refleksion.

Undervisningen lægger desuden vægt på at innovative og medskabende læreprocesser er det bærende element i al undervisning.

Undervisningen tager udgangspunkt i erhvervsfaglige emner og problemstillinger. Den tilrettelægges helhedsorienteret og praksisrelateret med høj grad af variation i læringsaktiviteter og metoder. Det uddannelsesspecifikke fag giver faglige kompetencer, der retter sig mod det hovedforløb, eleven har valgt.

Der anvendes i undervisningen varierede metoder og arbejdsformer som f.eks. simulering, æstetiske læreprocesser og projekt- arbejde for at imødekomme eleverne forskellige behov og for at igangsætte læreprocesser og refleksion. Forskellige grader af selvstændighed eller støtte til opgaveløsningen samt variation i tiden hertil er ligeledes anvendt for at tilgodese en høj grad af undervisningsdifferentiering.

Grundfagsundervisningen i idræt, psykologi, dansk og samfundsfag tilrettelægges i sammenhæng med den øvrige undervisning, så eleven opnår indsigt og færdigheder i grundfaget. Grundfagsundervisningen skal i videst muligt omfang tilrettelægges i sammenhæng med det uddannelsesspecifikke fag.

Undervisningsdifferentiering anvendes systematisk i forhold til de konkrete kompetencemål, som underviseren opstiller for undervisningen. Sproglig opmærksomhed indtager en særlig status i undervisningsdifferentieringen (f.eks. læsestrategier og udvikling af fagsprog).

Undervisningen

Løbende gennem undervisningen skal eleverne have individuel vejledning og feedback i forhold til de læreprocesser og produkter, som indgår i undervisningens aktiviteter.

Den kollaborative undervisning muliggør, at der arbejdes med feedback på flere niveauer (lærer-elev, gruppe-gruppe, elev-elev).

Desuden inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Grundlaget for evalueringen er kompetencemålene.

Digitale kompetencer inddrages ligeledes i undervisningen. Gennem undervisning og praktisk træning med fx kunstig intelligens, velfærds- og læringsteknologier og andre digitale teknologier og platforme får eleverne mulighed for at udvikle deres teknologiforståelse.

Aktivitet og bevægelse indgår på flere måder som en naturlig del af undervisningen lige såvel som en bæredygtig tankegang medtænkes i undervisningen ud fra en social-, økonomisk- og miljømæssig bæredygtighedstanke.

Skoleperioden

Skematisk overblik over skoleperioderne med fag/aktiviteter

Tema/fag og Varighed	Tema 1 8 dage + 2 dage førstehjælp, 1 dag brand- bekæmpelse	Tema 2 16 dage inkl. 3 dage = 6 moduler til psykologi, 2 dage = 4 moduler til idræt og 2 dage = 4 moduler til samfunds-fag.	Tema 3 27 dag inkl. 10 dage VFU og inkl. 2 dage = 4 moduler til samfunds-fag, 2 dage = 4 moduler til idræt 5 dage = 10 moduler til dansk.	Tema 4 21 dage Inkl. 2 dage = 4 moduler til sam- funds-fag, 2 dage = 4 moduler til psykologi 4 dage = 8 moduler til idræt 5 dage = 10 moduler til dansk	Tema 5 19 dage Inkl. 4 dage = 8 moduler til samfunds-fag 2 dage = 4 moduler til idræt 5 dage = 10 moduler til dansk 2 dage til prøve i dansk	Tema 6 7 dage kun til USP.
Indhold	Introduktion. Den Professionelle PA: samarbejde og læring	Relationer, identitet og udvikling	Pædagogiske aktiviteter i praksis	Menneskets fysiske, mentale og sociale trivsel 3 studiedage	Den professionelle PA i velfærdssamfundet + danskprøve	Afsluttende projekt

Tema 1 Introduktion. Den professionelle PA: samarbejde og læring

Indhold

Temabeskrivelse

I dette tema skabes der rum for elevens refleksion over egen læring og udvikling, herunder elevens egne studiestrategier og udvikling af et begyndende fagsprog.

På holdene er der fokus på trivsel og samarbejdskultur. Herunder skabelsen af et trygt undervisningsmiljø med fokus på deltagelsesmuligheder og klasseledelse. Eleven skal i temaet starte en begyndende forståelse for målgrupper i det pædagogiske arbejde: børn, unge og voksne i almen- og specialområdet. Eleverne introduceres således til forskellige pædagogiske metoder med henblik på at få indblik i og reflektere over praksis.

I temaet introduceres eleverne ligeledes for digitale værktøjer, som de skal anvende i undervisningen. Desuden erhverver eleverne kursusbeviser i førstehjælp og brandbekæmpelse (se stk.5 i kompetencemål)

Kompetencemål

Begynderniveau:

- 1) Eleven kan i kendte situationer medvirke ved planlægning, gennemførelse og evaluering af enkle fysiske, musiske, æstetiske, kulturelle, praktiske og rehabiliterende pædagogiske aktiviteter med brug af pædagogiske metoder målrettet målgruppen.
- 6) Eleven kan deltage i enkel faglig kommunikation om målgruppens udvikling og på baggrund af observationer i kendte situationer medvirke ved faglig dokumentation i digitale kommunikations- og dokumentationssystemer.
- 8) Eleven kan i enkle situationer inddrage digitale medier i gennemførelse af pædagogiske aktiviteter med målgruppen, samt til dialog og formidling med fokus på beskyttelse af målgruppens digitale data.

Rutineret niveau:

- 1) Eleven kan i kendte situationer indgå i pædagogisk arbejde med at skabe relationer og understøtte motivation, inklusion, trivsel og udvikling af målgruppen ud fra basal viden om udviklingspsykologi og med brug af enkle faglige begreber.
- 2) Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Evaluerings og feedback

Alle elever tilbydes elevsamtale med henblik på at få en god uddannelsesstart.

Tema 2 Relationer, identitet og udvikling

Indhold

I dette tema arbejdes med forskellige psykologiske teorier, som giver viden om menneskets psykiske udvikling, og hvordan mennesker udvikles gennem samspil med andre. Grundfaget psykologi bidrager med psykologiske retninger som udviklingspsykologi, neuropsykologi og socialpsykologi.

Teorien om menneskets psykologiske udvikling skal i temaet pege hen imod, hvordan eleverne kan omsætte denne viden ind i det pædagogiske arbejde med at planlægge og igangsætte aktiviteter og pædagogiske tiltag for forskellige målgrupper f.eks. med fokus på inklusion, deltagelsesmuligheder og ressourceperspektiv. Eleverne skal endvidere arbejde med konflikthåndtering, professionel kommunikation og voldsforebyggelse.

I temaet indgår mindre opgaver, hvor eleven ud fra en given teori arbejder med en problemstilling og inddrager en aktivitet med fokus på udvikling og håndtering af problemstillingen. Eksempler på dette kunne være cases omhandlende voksne med fysisk og/eller psykisk/mental funktionsnedsættelse eller cases om børn i dagtilbud og skole.

På holdet er der fokus på, at eleverne lærer og udvikler sig sammen. Dette for at forstå sig selv og øve samarbejde og relationskompetence, herunder udvikle empati, forståelse for andre samt håndtering af uenigheder og konflikter.

Fagenes mål i temaet

Kompetencemål:

5) Eleven kan i kendte situationer medvirke i samarbejdet med tværprofessionelle samarbejdspartnere og anvende udvalgte metoder til kommunikation med målgruppen, pårørende og professionelle for at forebygge vold og konflikter.

11) Eleven kan gengive enkle psykologiske og sociologiske processer i pædagogisk arbejde, der omhandler målgruppens samspil med omgivelserne.

Rutinerede mål:

1) Eleven kan i kendte situationer indgå i pædagogisk arbejde med at skabe relationer og understøtte motivation, inklusion, trivsel og udvikling af målgruppen ud fra basal viden om udviklingspsykologi og med brug af enkle faglige begreber.

2) Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Evaluerings og feedback

Temaet kan afsluttes med præsentation af casearbejde omhandlende menneskets udvikling i relation til pædagogiske aktiviteter, hvor både viden fra psykologifaget og det uddannelsesspecifikke fag inddrages med efterfølgende feedback.

Eleverne reflekterer afslutningsvis over egen udvikling og samspillet med hinanden, fx Quiz og byt, logbog, klasseevaluering mm.

Tema 3 Pædagogiske aktiviteter i praksis herunder VFU

Indhold

Formålet med temaet er, at eleven får viden om og begyndende færdigheder til at planlægge, igangsætte og gennemføre pædagogiske aktiviteter, samt lærer om forskellige metoder til at reflektere over praksis.

Eleven skal prøve en bred vifte af pædagogiske aktiviteter (lege, værkstedsaktiviteter, musik, drama, udeliv, digitale medier, bæredygtighed), for at have kompetence til at agere som begyndende fagperson.

Det er ideen, at temaet skal spille tæt sammen med den virksomhedsforlagte undervisning (VFU). Eleverne skal præsenteres for de styrkede pædagogiske læreplaner, som stammer fra dagtilbudsområdet, samt de individuelle handleplaner, som stammer fra specialområdet.

Undervisningen skal også arbejde med planlægning, udførelse, evaluering og dokumentation ud fra et inklusions- og ressourceorienteret perspektiv i forhold til at lave pædagogiske aktiviteter med målgrupper indenfor almen- og specialområdet.

Grundfaget idræt kan inddrages ved at eleverne øver at deltage i- og planlægge forskellige former for bevægelsesaktiviteter.

Grundfaget dansk kan bidrage med kendskab til og forståelse af arbejdet med sprogstimulering, herunder børnelitteratur, dialogisk læsning og sprogkuffert.

Virksomhedsforlagt undervisning (VFU)

Under dette tema sendes eleverne i to ugers VFU, hvor formålet er, at eleverne får erfaringer med målgrupperne i pædagogisk praksis. Formålet er at eleverne stifter bekendtskab med arbejdet som pædagogisk assistent herunder observation og mulighed for at igangsætte enkle pædagogiske aktiviteter.

Eleverne sendes i VFU med en opgave i at observere pædagogisk praksis fx en observation af en samling, en pædagogisk rutineopgave eller en observation af et barn, ung eller voksen.

Fagenes mål i temaet

- 1) Eleven kan i kendte situationer medvirke ved planlægning, gennemførelse og evaluering af enkle fysiske, musiske, æstetiske, kulturelle, praktiske og rehabiliterende pædagogiske
- 6) Eleven kan deltage i enkel faglig kommunikation om målgruppens udvikling og på baggrund af observationer i kendte situationer medvirke ved faglig dokumentation i digitale kommunikations- og dokumentationssystemer.
- 8) Eleven kan i enkle situationer inddrage digitale medier i gennemførelse af pædagogiske aktiviteter med målgruppen, samt til dialog og formidling med fokus på beskyttelse af målgruppens digitale data.

Rutinerede mål

- 1) Eleven kan i kendte situationer indgå i pædagogisk arbejde med at skabe relationer og understøtte motivation, inklusion, trivsel og udvikling af målgruppen ud fra basal viden om udviklingspsykologi og med brug af enkle faglige begreber.
- 2) Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Evaluerings og feedback

Eleverne øver sig i løbende at modtage respons på egen indsats samt at forholde sig til de andre elevers handlinger i undervisningen, fx når de for hinanden præsenterer planlagte pædagogiske aktiviteter.

Skolen sender et evalueringsark ud til praksis, når eleven går ud i VFU. Dette evalueringsark danner udgangspunkt for institutionens evaluering af elevens indsats og kan bruges i en samtale med den holdansvarlige. Institutionerne er ikke forpligtede til at udfylde dette.

Tema 4 Menneskets fysiske, mentale og sociale trivsel

Indhold

Eleverne vil i dette tema opnå en bred viden om kropslig sundhed samt mental og social trivsel. Temaet har en indbygget progression fra et fokus på "egen sundhed" til et fokus på "andre". Blandt andet med fokus på arbejdsmiljø og trivsel. Eleven vil lære om de vigtigste faktorer for et sundt liv og om hygiejne, ergonomi og velfærdsteknologiske hjælpemidler.

I dette tema er bæredygtighed et væsentligt element i dagligdag og undervisning, hvor fokus rettes mod målgruppernes velbefindende og større omverdensforståelse. Herunder arbejde med at fremme elevernes handlekompetence i forhold til kritisk tænkning, social læring samt miljømæssige og økonomiske refleksioner.

Undervisningen skal således sikre, at eleverne gennem aktiviteter alene eller sammen undersøger og finder bæredygtige løsninger på forskellige problemstillinger fx inddragelse af teknologi som kan forbedre borgernes livskvalitet, fremme medarbejdernes arbejdsmiljø og inspirere målgrupperne til at arbejde med teknologi og innovation.

Andre emner, som vil blive inddraget i dette tema: fysisk/ psykisk arbejdsmiljø, sundhedsfremmende aktiviteter, rehabilitering samt hygiejne for de forskellige målgrupper.

I dette tema kan der skemalægges sammenhængende dage, hvor undervisningen har et særligt fokus eller flyttes ud af vante rammer fx friluftstur, udflugter, institutionsbesøg, besøge andre byer mm. Beslutningen om studiedagene tages af skolens ledelse.

Idrætsfaget kan bidrage med undervisning til, hvordan man kan forebygge skader ved arbejde eller træning og opnå en funktionsdygtig krop, der kan virke i den pædagogiske praksis.

Evaluerings og feedback

Eleverne skal i afslutningen af dette tema vise, at de kan forholde sig til egen fysiske, mentale og sociale trivsel samt målgruppernes behov. Dette kan de vise ved fx at konstruere velfærdsteknologiske løsninger ud af genbrugsmaterialer, vejledninger, pjecer eller kampagner om hygiejne eller kost samt naturens positive effekter på menneskets trivsel, både fysisk, mentalt og socialt.

Kompetencemål:

- 2) Eleven kan i kendte situationer medvirke til at afbryde smitteveje og reflektere over enkle måder at overholde hygiejniske retningslinjer.
- 3) Eleven kan medvirke til at igangsætte enkle sundhedsfremmende aktiviteter, samt reflektere over kost, motions og udelivs betydning for livskvalitet, fysisk, psykisk og social sundhed for en udvalgt målgruppe.
- 4) Eleven kan i kendte situationer redegøre for enkle ergonomiske principper, regler om sikkerhed og arbejdsmiljø, brug af relevant velfærdsteknologi, samt reflektere over egenomsorg i enkle situationer i jobudøvelsen.

9) Eleven kan gengive fysiske, mikrobiologiske og kemiske faktorer, der påvirker hygiejnen, herunder temperatur og eksponentiel vækst.

10) Eleven kan medvirke til sammensætning af kost til målgruppen ud fra statistik og udregning af energibehov og -forbrug, under hensyntagen til målgruppens behov for vitaminer og næringsstoffer.

Rutineret:

2) Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Tema 5 Den professionelle PA i velfærdssamfundet + danskprøve

I dette tema opnår eleverne forståelse for den pædagogiske sektor og de samfundsmæssige normer og krav som omgiver den herunder dagtilbudsloven og serviceloven.

Eleven skal opnå en begyndende forståelse for sin professionelle, faglige rolle ved blandt andet at lære om demokrati og hvordan man selv bliver en aktiv deltager heri. Eleven lærer også om pligter og rettigheder som ansat. Dertil fokuseres der på at fremme målgruppernes med- og selvbestemmelse.

I temaet udvider eleverne deres kendskab til metoder indenfor konflikt- og voldsforebyggelse, især med fokus på at begå sig professionelt på en arbejdsplads. Eleverne skal også reflektere over deres egne pædagogiske virke iht. på etisk vis at agere professionelt i arbejdet med at håndtere målgruppernes ret til med- og selvbestemmelse.

Grundfaget psykologi bidrager med teori om kommunikationsformer hvor eleven bliver bevidst om kommunikationens, samarbejdets og samspillet betydning, med udgangspunkt i eksempler fra pædagogisk praksis.

Grundfaget samfundsfag bidrager med at formidle grundlæggende samfundsfaglig viden og på et samfundsfagligt, demokratisk grundlag begrunde egne synspunkter og være bevidst om andres holdninger og argumenter.

Evaluerings- og feedback

Eleverne skal i dette tema være bevidst om forskellige kommunikationsformer fx kropslig, mundtlige og desuden også den skriftlige kommunikation i form af dokumentation, formidling til målgruppe samt pårørende/forældre og det tværfaglige samarbejde. Dette kunne fx være underretningspligt, forældrebreve eller anden skriftlig kommunikation. Der kunne arbejdes med en skriftlig case eller et fysisk/digitalt opslag i institutionen.

Kompetencemål:

- 5) Eleven kan i kendte situationer medvirke i samarbejdet med tværprofessionelle samarbejdspartnere og anvende udvalgte metoder til kommunikation med målgruppen, pårørende og professionelle for at forebygge vold og konflikter.
- 6) Eleven kan deltage i enkel faglig kommunikation om målgruppens udvikling og på baggrund af observationer i kendte situationer medvirke ved faglig dokumentation i digitale kommunikations- og dokumentationssystemer.
- 7) Eleven kan redegøre for den pædagogiske sektors opbygning og den pædagogiske assistents rolle, samt de mest almindelige rettigheder og pligter som fagperson.

Rutinerede mål:

- 2) Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Danskeksamen

Danskfaget afsluttes i dette tema med en mundtlig prøve i dansk på D-niveau (se SOSU Østjyllands eksamenshåndbog)

Tema 6 Afsluttende projekt

Indhold

I den afsluttende projektperiode skal eleven til den sidste afsluttende prøve i det uddannelsesspecifikke fag. Prøven tilrettelægges så eleven kan demonstrere kompetencer gennem problemløsende og praktisk handlingsorienteret arbejde med en case. Underviserne opfordrer eleven til at eksamen understøttes af et selvudviklet fysisk eller elektronisk produkt.

Prøven foregår i grupper eller enkeltvis, og prøven er mundtlig. Prøven tager udgangspunkt i kompetencemålene for det uddannelsesspecifikke fag målrettet erhvervsuddannelsen til pædagogisk assistent.

For mere information se SOSU Østjyllands eksamenshåndbog.

Evaluerings og bedømmelse

Eleven får afslutningsvis en standpunktskarakter for hele forløbet i det uddannelsesspecifikke fag.

Til grundforløbsprøven bedømmes eleven ved bestået/ikke bestået. Til grundforløbsprøven er censor fra pædagogisk praksis.

Eleverne får en standpunktskarakter i alle grundfag.

Grundfag

Idræt F

Indledning

Eleven skal arbejde med sin egen sundhed og være fysisk aktiv, og skal lære, hvordan eleven motiverer andre til at være fysisk aktive. Eleven skal blive bevidst om, hvorledes trivsel og fysisk aktivitet påvirker hinanden, og hvorledes man forebygger arbejdsskader.

Faglige mål

1. Referere til grundlæggende principper for træning
2. Deltage i forskellige former for idræt og bevægelsesaktiviteter, herunder medvirke i træningsprogrammer og enkle fysiologiske test
3. Handle bevidst i forhold til de konkrete fysiske aktiviteters betydning for egen sundhed og grundlæggende kropsbevidsthed
4. Anvende grundlæggende principper for at styrke sin fysiske form
5. Referere til, hvordan man kan forebygge skader ved arbejde eller træning
6. Medvirke til, at man enten i sin fritid eller på arbejdspladsen, kan forebygge fysiske skader
7. Arbejde målrettet med at forebygge skader, ved arbejde eller træning

Evaluerings og bedømmelse

Grundfaget afsluttes med en standpunktskarakter på baggrund af elevens deltagelse i faget samt et afsluttende produkt fx udarbejdelse af et træningsprogram til en målgruppe eller planlægning af en idrætsdag i en daginstitution.

Samfundsfag E

Eleven arbejder med at øge sin viden om samfundets sociale, økonomiske og politiske forhold. Faget skal bl.a. bidrage til, at eleven kan deltage som aktiv, ansvarlig og handlekraftig samfundsborger i et demokratisk samfund i en internationaliseret og foranderlig verden

Fagenes mål

1. Formidle grundlæggende samfundsfaglig viden og på et samfundsfagligt grundlag begrunde egne synspunkter og være bevidst om andres holdninger og argumenter,
2. bearbejde og diskutere enkle eksempler på samfundsøkonomiske forhold, herunder sammenhængen mellem samfundets økonomi og virksomhedernes nationale og internationale udvikling,
3. bearbejde og diskutere enkle eksempler på den voksende internationaliserings betydning for Danmark, herunder at inddrage EU-samarbejdet, den internationale arbejdsdeling samt internationaliseringens betydning for virksomheder og medarbejdere,
4. redegøre for og diskutere grundlæggende sammenhænge mellem produktion, forbrug og ressourceanvendelse i et internationalt perspektiv, og
5. søge viden om samfundsmæssige forhold i forskellige medier, samt bearbejde og formidle denne information på et grundlæggende niveau

Evaluerings og bedømmelse

Faget afsluttes med standpunktskarakter.

Psykologi F

Eleven arbejder med grundlæggende teorier om udviklingspsykologi, neuropsykologi, socialpsykologi og kommunikation. Eksempler fra det pædagogiske arbejde inddrages.

Faglige mål

1. Kan iagttage basale psykologiske forhold og under vejledning identificere begreber og tankegange, der vedrører det enkelte individ, dets udvikling og de grupper og sociale sammenhænge, det indgår i,
2. kan navngive og referere til elementære psykologiske problemstillinger med relevans for elevens uddannelse eller erhverv,
3. er bevidst om kommunikationens, samarbejdets og samspillet betydning, med udgangspunkt i eksempler med erhvervsfaglig relevans,
4. kan registrere og under vejledning foretage simple analyser af sproglige og ikke-sproglige udtryks- og adfærdsformer med udgangspunkt i konkrete eksempler og
5. er bevidst om kommunikationsformer, der er bestemt af alder, køn, social og kulturel baggrund, herunder situations- og rollebestemt kommunikation i kendte situationer.

Evaluerings og bedømmelse

Faget afsluttes med standpunktskarakter.

Dansk E/D

Faglige mål E/D-niveau

Eleven kan kommunikere reflekteret i komplekse almene og erhvervsfaglige situationer med brug af relevante tale-, lytte- og samtalestrategier i forhold til formål og situation.

1. Eleven kan kommunikere reflekteret i komplekse almene og erhvervsfaglige situationer med brug af relevante tale-, lytte- og samtalestrategier i forhold til formål og situation.
2. Eleven kan læse, forstå og diskutere teksters betydning i almene og erhvervsmæssige sammenhænge og anvende relevante læsestrategier i forhold til læseformål, teksttype og kontekst.
3. Eleven kan vælge og analysere diverse tekster, som er relateret til erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag og anvende relevante analysemodeller.

De faglige mål er inddelt i fire overordnede kompetenceområder:

1. Kommunikation
2. Læsning
3. Fortolkning
4. Fremstilling

Evaluerings- og bedømmelse

Faget afsluttes med standpunktskarakter og en mundtlig prøve (Se SOSU Østjyllands eksamenshåndbog)

Certifikatfag

Brandbekæmpelse

På Grundforkøb 2 skal eleverne have certifikatet brandbekæmpelse. Dette er skemalagt og foregår ud af huset en hel dag.

Førstehjælp

På Grundforløb 2 skal eleverne have certifikatet førstehjælp. Dette er skemalagt og foregår i huset i to dage.